

JOHN CHEEVER

Kroniek van de familie Wapshot

Vertaald uit het Engels door Guido Golijke

vangennep amsterdam

St. Botolphs was een oude nederzetting, een oud dorp aan een rivier. In de grote dagen van de zeilvaart in Massachusetts was het een binnenhaven geweest maar nu waren er alleen nog de fabriek waar tafelzilver werd gemaakt en een paar andere kleine bedrijven. De bewoners vonden niet dat hun dorp veel aan omvang of betekenis had verloren, maar de lange lijst van gevallen in de Burgeroorlog, vastgeschroefd aan het kanon op het dorpsplein, herinnerde eraan hoe groot het inwonertal rond 1860 was geweest. St. Botolphs zou nooit meer zo veel soldaten leveren. Het gras van het dorpsplein werd beschaduwd door een paar grote iepen en losjes omsloten door een carré van winkels. De gevel van het Cartwright Block, dat de westelijke muur van dit vierkant vormde, had op de eerste verdieping een rij lancetvensters zo rank en verwijtend als de ramen van een kerk. Achter deze vensters bevonden zich de praktijk van tandarts Bulstrode en de kantoren van de Eastern Star, de telefoonmaatschappij en de verzekeringsagent. De geuren op deze verdieping – geuren van tandheelkundige preparaten, boenwas, kwispedoors en kolengas – vermengden zich in de hal op de begane grond tot een aroma uit het verleden. Onder een striemende herfstregen, in een wereld van grote veranderingen, wekte het dorpsplein van St. Botolphs een indruk van ongewone bestendigheid. Nu hier op de ochtend van Onafhankelijkheidsdag de optocht werd geformeerd, bood het een welvarende en feestelijke aanblik.

Moses en Coverly – de twee jongens van de familie Wapshot – zaten op een gazon in Water Street om de praalwagens te zien arriveren. Bij de optocht gingen spirituele en commerciële thema's vrijelijk hand in hand en de *Spirit of 76* werd gevolgd door een oude paard-en-wagen met het opschrift GA VOOR UW VERSE VIS NAAR HIRAM. De wielen van de wagen, de wielen van alle voertuigen in de optocht waren versierd met rood, wit en blauw crêpepapier en overal hingen vaantjes. De gevel van het Cartwright Block was ermee opgetuigd, ze hingen in tressen over de pui van de bank en wapperden aan alle vrachtauto's en wagens.

De twee jongens waren al vanaf vier uur op; ze hadden slaap en in de warme zon zittend leek het feest voor hen al voorbij. Moses had zijn hand gebrand aan een saluutschot. Coverly was zijn wenkbrauwen kwijtgeraakt bij een andere knal. Ze woonden op een boerderij drie kilometer van het dorp en waren voor zonsopgang in een kano stroomopwaarts gepeddeld, toen het rivierwater dat van de peddels over hun handen sijpelde nog lauw aanvoelde in de nachtlucht. Ze hadden zoals altijd een raam van de Anglicaanse kerk geforceerd en de klok geluid, en daarmee duizend zangvogels, vele dorpelingen en alle honden binnen de dorpsgrenzen gewekt, ook de bloedhonden van de Pluzinski's kilometers verderop aan Hill Street. 'Ach, dat zijn die jongens van Wapshot,' had Moses een stem achter het donkere venster van de pastorie horen zeggen. 'Ga maar weer slapen.' Coverly was destijds zestien of zeventien en even blond als zijn broer, maar hij had een lange nek waardoor hij als een pastoor het hoofd neigde,

en de slechte gewoonte zijn vingers te laten knakken. Hij was oplettend en gevoelig en nu maakte hij zich zorgen over het welzijn van Hiram's trekpaard en keek treurig naar de bewoners van het zeemanshuis – vijftien tot twintig heel oude mannen die op banken op een vrachtauto zaten en er ontstellend moe uitzagen. Moses studeerde al en had het afgelopen jaar het toppunt van zijn lichamelijke rijpheid bereikt en zich ontpopt tot een meester in oordeelkundige en bedaarde zelfbewondering. Nu, om tien uur in de ochtend, zaten de jongens op het gras te wachten tot hun moeder haar plaats zou innemen op de praalwagen van de Vrouwenclub.

Mevrouw Wapshot had de Vrouwenclub in St. Botolphs opgericht en dat feit werd jaarlijks bij de optocht herdacht. Coverly kon zich geen Onafhankelijkheidsdag herinneren waarop zijn moeder niet was verschenen in haar rol van oprichtster. De praalwagen van de Vrouwenclub was eenvoudig. Op de laadbak van een vrachtauto of paard-en-wagen was een oosters kleed uitgespreid. De zes of zeven leden van het eerste uur zaten op klapstoelen met hun gezicht naar de achterkant van de wagen. Mevrouw Wapshot stond daar, met een hoed op, achter een lessenaar, nipte nu en dan aan een glas water en glimlachte droevig naar de leden van het eerste uur of naar een oude vriendin die ze langs de route zag. Aldus verheven boven de hoofden van de menigte en licht schuddend op de deining van de vrachtauto of paard-en-wagen, precies zoals de heiligenbeelden die in de herfst door de straten van noordelijk Boston worden gedragen om de zware stormen op zee tot bedaren te brengen, verscheen mevrouw Wapshot jaarlijks aan haar vrienden en burens, en het was passend dat zij zo door de straten werd gevoerd, want er was niemand die meer had bijgedragen aan de verheffing van het dorp. Zij was het die een commissie in het leven had geroepen om geld in te zamelen voor een nieuwe pastorie bij de Anglicaanse kerk. Zij was het die een collecte had georganiseerd voor de granieten paardentrog op de hoek en, toen die in onbruik raakte, had gezorgd dat er geraniums en petunia's in werden geplant. De nieuwe high school op de heuvel, de nieuwe brandweerkazerne, de nieuwe verkeerslichten, het oorlogsmonument en – ja, ja – zelfs de schone openbare toiletten op het station aan de rivier waren ontsproten aan mevrouw Wapshots genie. Ze moet zich voldaan hebben gevoeld tijdens haar rit over het dorpsplein.

Haar echtgenoot – kapitein Leander Wapshot – was er niet bij. Hij stond aan het roer van ms de Topaze en zakte de rivier af naar de baai. In de zomer voer hij bij goed weer elke morgen uit met zijn oude schuit, deed onderweg Travertine aan om passagiers van de trein uit Boston op te pikken en voer vervolgens over de baai naar Nangasakit, waar een wit strand was en een pretpark. Hij had van alles gedaan in zijn leven; hij was mede-eigenaar geweest van de tafelsilverfabriek en had het een en ander geërfd van familieleden, maar geld glipte hem zo door de vingers en drie jaar geleden had nicht Honora hem aangesteld tot kapitein van de Topaze om hem nuttig bezig te houden. Het werk paste bij hem. De Topaze leek zijn schepping; het schip leek een afspiegeling van zijn hang naar romantiek en malle streken, zijn liefde voor de meisjes op het strand en de lange, dwaze, ziltig geurende zomerdagen. De Topaze was twintig meter lang, had een oude Harley-motor met één schroef en bood in de kajuit en op de dekken plaats aan veertig passagiers. Het was een nauwelijks zeevaardige tobbe die – zoals Leander in zichzelf zei – vooruitkwam als een stuk onroerend goed, de

dekken volgepakt met schoolkinderen, hoeren, Zusters van Genade en andere toeristen, haar kielzog bezaaid met boterhamzakjes en de schalen van hardgekookte eieren, het geraamte bij elke verandering in snelheid zo woest sidderend dat de verf van de romp bladderde. Maar voor Leander, aan het roer, leek haar gang door de wateren glorieus en weemoedig. De spanten van de oude schuit leken slechts bijeen te worden gehouden door de voorbijgaande schittergloed van de zomer en ze rook naar de resten die de zomer achterliet – naar gympen, handdoeken, badpakken en het goedkope, geurige hout van oude kleedhokjes. In de baai voer de boot over water dat soms de violette kleur had van een oog, tot de landwind de muziek van de draaimolen aan boord bracht en je de verre kust van Nangasakit kon zien – die rafelrand van onzinnige attracties, lampions, vette happen en muziek die zo fragiel en rommelig van de Atlantische Oceaan oprees dat het de reep van wrakgoed, zeesterren en sinaasappelschillen leek die op de golven wordt aangespoeld. ‘Bind mij aan de mast, Perimedes,’ riep Leander altijd weer als hij de draaimolen hoorde. Hij vond het niet erg om het optreden van zijn vrouw in de optocht mis te lopen.

Er was die ochtend enig oponthoud voor de optocht kon beginnen. Het leek hierbij te gaan om de praalwagen van de Vrouwenclub. Een van de leden van het eerste uur kwam door de straat aanlopen om Moses en Coverly te vragen of zij wisten waar hun moeder was. Ze zeiden dat ze sinds zonsopgang niet meer thuis waren geweest. Ze begonnen zich al zorgen te maken toen mevrouw Wapshot plotseling in de deuropening van Moody’s drugstore verscheen en haar plaats innam op de wagen. De tambour-maitre blies op zijn fluitje, de trommelslager met het bloedige verband om zijn hoofd sloeg de maat en de tamboers en pijpers begonnen zo te roffelen en te snerpen dat er een dozijn duiven van het dak van het Cartwright Block opfladderde. Een licht briesje vanaf de rivier voerde een donkere, rauwe geur van modder naar het plein. De stoet trok zijn her en der verspreide deelnemers in het gelid en zette zich in beweging.

De leden van de vrijwillige brandweer waren tot middernacht bezig geweest met het wassen en poetsen van hun materieel. Ze leken trots op hun werk, maar hadden kennelijk bevel gekregen een serieuze indruk te maken. De brandweerwagen werd gevolgd door de oude heer Starbuck, gezeten in een open wagen in het uniform van de Grand Army of the Republic, hoewel het genoegzaam bekend was dat hij nooit iets te maken had gehad met de Burgeroorlog. Daarna kwam de praalwagen van de Historische Vereniging waarop een directe – geauthenticeerde – afstammeling van Priscilla Alden zat te zweten onder een zware pruik. Zij werd gevolgd door een vrachtauto vol luchthartige meisjes van de tafelsilverfabriek die coupons over de menigte uitstrooiden. Daarna kwam mevrouw Wapshot, aan haar lessenaar staand, een veertigjarige vrouw wier gave huid en heldere gelaatstreken tot haar organisatorische talenten gerekend konden worden. Ze was mooi, maar toen ze het water uit het glas op haar lessenaar proefde, glimlachte ze droef, alsof het bitter smaakte, want ondanks haar maatschappelijke ijver had ze een voorliefde voor melancholie – voor de geur van sinaasappelschillen en houtrook – die uitzonderlijk mocht worden genoemd. Ze genoot meer bewondering onder de dames dan onder de mannen en de essentie van haar schoonheid was wellicht haar ontgoocheling (Leander had haar bedrogen), maar ze had alle middelen van haar sekse tegen zijn ontrouw ingezet en was beloofd met

zo'n aura van gegriefde noblesse en klare visie dat enkele van haar bewonderaars een zucht slaakten toen ze over het plein voorbijkwam, alsof ze in haar gezicht een heel leven zagen passeren.

Toen stak een of ander rotjoch – het moet een van die buitenlanders van de overkant zijn geweest – een voetzoeker af onder de kont van meneer Pinchers oude merrie en sloeg het dier op hol. Wanneer de inwoners van St. Botolphs jaren later herinneringen ophaalden aan deze catastrofe, memoreerden ze vooral de fortuinlijke aspecten. Dan zeiden ze wat een geluk het was geweest dat geen van de vrouwen en kinderen langs de route van de optocht was vertrappt. De praalwagen bevond zich slechts enkele meters van de kruising tussen Water Street en Hill Street en het paard ging er als een dolle in die richting vandoor terwijl de oude meneer Pincher 'Hooo, hooo' bleef roepen. Het incident vond plaats achter de ruggen van de voorste gelederen en hoewel ze daar de opgewonden kreten en het hoefgeklatter wel hoorden, waren ze zich niet bewust van de omvang van de ramp en snerpden de pijpers lustig door. Starbuck bleef naar links en naar rechts buigen, de meisjes van de tafelsilverfabriek bleven coupons over de menigte uitstrooien. Terwijl de wagon deinend over Hill Street voortbolderde was te zien hoe Sarah Wapshots lessenaar met glas, waterkan en al omkiepte; maar de dames van de Vrouwenclub waren geen van allen dom of bang uitgevallen en ze grepen zich stevig vast aan een of ander onverplaatsbaar deel van de wagon en vertrouwden op de Heer. Hill Street was toen nog een zandweg en in die droge zomer joegen de hoeven van het paard zulke stofwolken op dat de praalwagen in luttele minuten uit het zicht was verdwenen.

2

De Harcourts en de Wheelwrights, de Coffins, de Slaters, de Lowells, de Cabots en de Sedgewicks, de Kimballs, ja, zelfs de Kimballs hebben hun familiegeschiedenis laten onderzoeken en publiceren en nu komen we bij de Wapshots, die niet zouden willen dat hun verhaal werd opgetekend zonder enige verwijzing naar hun verleden. Een aange trouwde neef had de naam laten traceren tot zijn Normandische oorsprong – Vaincre-Chaud. De verbuiging van Vaincre-Chaud via Fanshaw, Wapeshaw, Wapshafftes en Wapshottes tot Wapshot was gevonden in kerkelijke registers in Northumberland en Dorsetshire. In St. Botolphs kreeg de naam zijn neusverkouden uitspraak 'Warpshart'. De tak van de familie waar het ons om gaat werd gesticht door Ezekiël Wapshot, die in 1630 uit Engeland emigreerde aan boord van de Arbella. Ezekiël vestigde zich in Boston, waar hij Latijn, Grieks en Hebreeuws doceerde en fluitles gaf. Hij kreeg een post in de koninklijke regering aangeboden, maar besloot na wijs beraad hiervan af te zien en vestigde zo een familietraditie van weloverwogen, beleefde weigering die Leander en zijn zoons driehonderd jaar later nog dwars zou zitten. Iemand schreef over Ezekiël dat hij 'pruiken verafschuwde' en dat 'het welzijn van het Gemenebest immer op zijn geweten drukte'. Ezekiël gewon David, Micabah en Aaron. Cotton Mahler sprak na Ezekiëls overlijden de grafrede uit.

David gewon Lorenzo, John, Abadiah en Stephen. Stephen gewon Alpheus en Nestor. Nestor – luitenant in de oorlog tegen Engeland – werd door generaal Washington beloond met een onderscheiding, die hij weigerde. Dit was geheel in overeenstemming met de door Ezekiel gevestigde traditie en hoewel deze weigering deels werd ingegeven door 's mans eerlijke beoordeling van zijn eigen persoonlijkheid, was het ook de sluwheid van de Yankee, want opvallen – een held zijn – kon onwelkome financiële verantwoordelijkheden met zich meebrengen. Niemand in de familie had ooit een eerbewijs aanvaard en bij het hooghouden van deze traditie van bescheidenheid waren de dames van de familie zo ver gegaan dat ze, elders aan tafel, hun eten nauwelijks aanroerden, in de veronderstelling dat het weigeren van de sandwiches bij de thee of de kip op zondag – dat eten te weigeren een teken van morele kracht was. De dames hadden altijd honger als ze van tafel gingen, maar voelden zich ook altijd gesterkt in hun standvastigheid. In eigen kring aten ze natuurlijk als wolven.

Nestor gewon Lafayette, Theophilus, Darcy en James. James was kapitein van de eerste Topaze en later 'koopman' in de handel met West-Indië. Hij gewon drie zoons en vier dochters, maar ons gaat het hier alleen om Benjamin. Benjamin trouwde Elizabeth Merserve en gewon Thaddeus en Lorenzo. Elizabeth stierf toen Benjamin zeventig was. Daarna trouwde hij Mary Hale en gewon Aaron en Ebenezer. In St. Botolphs stonden de twee stellen kinderen bekend als het 'eerste nest' en het 'tweede nest'.

Benjamin was geslaagd in het leven en verantwoordelijk voor de meeste verbouwingen aan het huis in River Street. In zijn nalatenschap bevonden zich onder andere een frenologische kaart en een portret. Op de frenologische kaart was een schedelomtrek genoteerd van drieëntwintig en een halve duim 'van de spina occipitalis tot aan de individualiteit.' De afstand 'van de opening van zijn oor tot aan het orgaan der goedwilligheid' bedroeg zes en een halve duim. Volgens de berekeningen was zijn hersenvolume buitengewoon groot. Zijn sterkste neigingen waren onder andere geslachtsdrift, ontvlambaarheid en zelfchting. Hij had een matige zucht tot geheimhouding en vertoonde geen tekenen van zucht tot het wonderbare, vroomheid en eerbiedigheid. Het portret toonde een man met gele bakkebaarden en heel kleine blauwe ogen, maar nazaten die het schilderij bestudeerden en probeerden te gissen wat voor man er achter die harige versierselen schuilging, bleven altijd achter met een indruk van hardvochtigheid en oneerlijkheid – een onbehaaglijk gevoel dat nog werd versterkt door de overtuiging dat Benjamin die nazaten in hun gabardinen kostuums zou hebben veracht. Het effect van die wederzijdse afkeuring was zo krachtig dat het portret op zolder werd bewaard. Benjamin was niet geportretteerd in een kapiteinsuniform. Niets daarvan. Hij was uitgedost in een met bont afgezette muts van geel velours en een ruime groenfluwelen robe of badmantel, alsof hij, geboren op die schrale kust en grootgebracht op een dieet van bonen en kabeljauw, zichzelf had omgetoverd tot een mandarijn of haakneuzige renaissanceprins die de hofhonden botten en de hoeren juwelen toewierp, die wijn uit gouden kelken slurpte en bijkans uit zijn fluwelen schaambuidel barstte.

Naast de frenologische kaart en het portret waren er de familiedagboeken, want alle Wapshots waren productieve dagboekenschrijvers. Geen man in de familie had een ziek paard genezen, een zeilschip gekocht of laat op de avond het geluid van regen op het dak had gehoord zonder die feiten te boek te stellen. Ze noteerden veranderingen

in windrichting, aankomst en vertrek van schepen, de prijs van thee en jute en de dood van koningen. Ze spoorden zichzelf aan hun geest te verrijken en berispten zichzelf om ledigheid, luiheid, wellust, domheid en dronkenschap, want St. Botolphs was een levendige havenplaats waar tot het ochtendgloren werd gedanst en de rum nooit opdraakte. De zolder was een passende plek voor deze geschriften, want die ruimte boven in het huis – als een hooizolder zo groot – met zijn hutkoffers, roeiriemen en helmstokken, gescheurde zeilen, kapotte meubels, kromme kachelpijpen, horzels, wespen en afgedankte lampen lag aan je voeten als de resten van een verdwenen beschaving en er hing een buitengewoon kruidige geur, alsof een achttiende-eeuwse Wapshot madeira drinkend en nootjes knabbelend op een zonnig strand had gelegen en, over het voorbijgaan van het seizoen peinzend, had geprobeerd de warmte en het licht in een fles of mand te vangen en daarna zijn schat op de zolder had vrijgelaten, want hier hing de geur van zomer zonder zijn vitaliteit; hier leken licht en geluiden van een zomer geconserveerd.

In het dorp werd Benjamin – ongetwijfeld ten onrechte – herinnerd vanwege een voorval dat plaatsvond bij zijn thuiskomst uit Ceylon op de tweede Topaze. Zijn zoon Lorenzo heeft hiervan treffend verslag gedaan in zijn dagboek. Dit bestond uit vier banden met houten platten, met de volgende inleiding: ‘Ik, Lorenzo Wapshot, 21 jaar oud en menende dat het mij zal amuseren een soort dagboek bij te houden over mijn tijd en situatie en de diverse gebeurtenissen die mogelijk in de loop van mijn leven zullen plaatsvinden, heb besloten in dit boek dagelijks verslag te doen van alle omstandigheden die zich kunnen voordoen omtrent niet alleen mijn eigen aangelegenheden maar die van alle bewoners van St. Botolphs, voor zover ik in de gelegenheid ben mij hiervan op de hoogte te stellen.’ In het tweede deel van dit dagboek noteerde hij de gebeurtenissen die voorafgingen aan zijn vaders fameuze thuiskomst:

‘Vandaag (schreef Lorenzo) hebben we nieuws ontvangen van het schip Topaze, waarop mijn vader kapt. is. Het is drie mndn te laat. De heer Brackett van de brik Luna heeft ons verteld dat de tuigage zwaar is beschadigt door een storm en dat het 2mndn in Samoa heeft gelegen voor reparatie en nu elke dag kan binnenlopen. Moeder en de tantes Ruth en Patience hadden berichten gehoord over een zware branding bij Hales Point en daarop heb ik de sjees ingespannen om erheen te rijden.

Vandaag werden we opgewacht door David Marshman, eerste stuurman van de brik Luna, die vroeg of hij Moeder onder vier ogen kon spreken en hiertoe in de achterkamer werd binnengelaten. Hij kreeg geen thee aangeboden en na zijn vertrek voegden de zussen zich weer bij mijn moeder en volgde er veel gefluister. Geen van de dames verscheen die avond aan tafel en ik at alleen in de keuken met de Chinees. In de avond naar Cody’s winkel gelopen en mezelf gewogen. Ik weeg 149 pond.

Vandaag aangenaam warm; zuidelijke wind. In de loop van de dag zijn de volgende schepen gearriveerd: de Resilience uit Gibraltar. Kapt. Tobias Moffet. De Golden Doge uit New Orleans. Kapt. Robert Folger. De Venus uit Quito. Kapt. Edg. Small. De Unicorn uit Antwerpen. Kapt. Josh Kelley. In de rivier gezwommen. Vanmiddag werd de dorstige aarde gelaafd door een allerheerlijkst buitje.

Vandaag rond het middaguur werd er brand geroepen en bleek zowaar dat het dak van Dexters huis vlam had gevat. Doch onmiddellijk werd er bluswater aangewend

in zo copieuze hoeveelheden dat het vuur terstond een halt werd toegeroepen. Er was enige schade aan het dak. Vanavond naar Cody's winkel gelopen en mezelf gewogen. Ik weeg 149 pond. In de winkel nam Newell Henry me terzijde voor meer nieuws over de Topaze. Hij had de verduivelde brutaliteit om mij te vertellen dat mijn vaders vertraging niet was veroorzaakt door schade aan de tuigage, maar door zijn verslaving aan immorele praktijken, te weten onmatig drankgebruik en ontucht met de inheemse bevolking, waarop ik hem een schop onder zijn kont heb gegeven en naar huis ben gelopen.

Werd vanmorgen bij de rekenkamer opgewacht door de heer Prince, voorzitter van de Berkenroede, een organisatie van jonge mannen uit deze omstreken ter bevordering van mannelijk gedrag en een hoogstaande moraal. Moest in de avond voor de Berkenroede verschijnen na klacht van de heer Henry wegens schop onder diens kont. Eerste stuurman Marshman van de Luna bevestigde de waarachtigheid van Henry's aantijging en H. Prince hield, als raadsman van de beklagde, een hoogst elegant en aansprekend betoog waarin hij alle soorten van roddel veroordeelde, of er nu een kern van waarheid in stak of niet, en de jury heeft zich dan ook in mijn voordeel uitgesproken en de klager een boete opgelegd van 3 dozijn mooie appels. Thuisgekomen trof ik Moeder en haar zussen aan de rumpunch.

Vandaag bij dageraad helder. Kapt. Webbs zootje door paard vertrappt en gestorven voor de kaarsen werden ontstoken. Naar Cody's winkel gegaan om me te laten wegen. Ik weeg 149 pond. Met dames door de weide gewandeld. Moeder en haar zussen aan de rumpunch.

Vandaag in de tuin bezig geweest mest te kruien. Moeder en haar zussen aan de rumpunch. Marshmans verhaal over Samoa heeft hen van streek gemaakt maar ze zouden niet zo onwelwillend moeten oordelen over de afwezige en evenmin moeten vergeten dat het vleesch tegen den Geest begeert. Ik heb dit afgelopen jaar een aanzienlijk deel van mijn vrije tijd besteed aan het verrijken van mijn geest maar constateer dat die tijd grotendeels buitengewoon dom is besteed en dat ik bij een avondwandeling door de weiden met deugdzaame, beminnelijke en welopgevoede jongedames niets dan hondse hartstochten voel. Ik ben in de afgelopen zomer begonnen aan *Modern Europe* van William Russell. Ik heb de eerste twee delen gelezen en vind die heel interessant en zal de eerste gelegenheid te baat nemen om het werk in zijn geheel te lezen. Terugblikkend in het verleden vind ik misschien de wijsheid om de toekomst profijtlijker te sturen en te verbeteren. Om dit te bereiken en mijn karakter te verbeteren smeed ik de Almachtige Heerser van het Universum mij Zijn assistentie te verlenen en in alle goede dingen mijn gids en leidsman te zijn.

Vandaag is er een karavaan wilde dieren gearriveerd bij River House en ik ben er in de avond heen gegaan om de curiositeiten te bezichtigen. Om halfzeven ging de toegangspoort naar de tent open, nadat zich daar reeds vele vrouwen hadden verzameld en met hun galanten opeendromden als een enorme kudde schapen die voor de scheerder bijeen is gedreven. Het was ronduit stuitend om verfijnde vrouwspersonen van uiterst respectabele huize nog wel en ook veel knappe, struise jonge kerels dicht opeengepakt te zien duwen en dringen om hun plaats dicht bij de ingang van de tent te behouden en zo ver mogelijk vooraan te geraken. Uiteindelijk werd de poort geopend en volgde er een stormloop. De uiterste inspanningen van verscheidene poortwachters

waren nauwelijks toereikend om de toevloed te reguleren en in te dammen en de tent was al gauw propvol. Gelukkig had ik een plek bemachtigd vanwaar ik tussen diverse hoofden door kijkend iets kon ontwaren van de curiositeiten, waaronder 1 leeuw, 3 apen, 1 luipaard en een geleerde beer aangezien het domme beest had geleerd op muziek te dansen en een optelsom te maken.

Vandaag om 8 uur in de ochtend kwam Sam Trowbridge van Saul's Hill aangereden met het nieuws dat de Topaze was gezien. Er ontstond een hoop drukte en beroering, zowel thuis als in het dorp onder de andere eigenaren. Met rechter Thomas in zijn sjees naar de rivier gereden en door John Pendleton overgebracht naar de Topaze. Trof vader in uitstekende stemming en hij had als cadeau een rijkversierd zwaard voor me meegebracht dat een kris wordt genoemd. In de hut madeira gedronken met vader en rechter Thomas. Schip geladen met jute. De Topaze werd naar de kant gesleept en vastgemaakt en de loopplank werd neergelaten op de plek waar moeder en haar zussen stonden te wachten om vader te begroeten. Ze hadden paraplu's bij zich. Toen vader op de dames toeliep hief tante Ruth haar paraplu hoog op en liet hem met woest geweld op zijn achterhoofd neerkomen. Tante Hope sloeg kwaad van stuurboord op hem in en moeder trok vanaf de boeg ten aanval. Toen de dames waren uitgeraasd, werd vader rechtstreeks per sjees naar de praktijk van dokter Howland overgebracht, alwaar hij drie hechtingen in zijn oor kreeg en in gezelschap van mij de avond doorbracht met wijn drinken en nootjes eten en ondanks zijn pijn ging het er vrolijk toe.'

De vroege delen van Lorenzo's dagboeken waren de beste – verhalen over de bedrijvigheid op de rivier, over zomeravonden waarop te horen was hoe de bereiden garde van St. Botolphs op het dorpsplein exerceerde – en dat was in zekere zin verrassend, aangezien hij er sindsdien in geslaagd was zijn geest te verrijken, twee termijnen in de regering had gezeten en het Filosofisch Genootschap van St. Botolphs had opgericht, maar kennis had zijn proza niet vooruit geholpen en hij zou nooit meer zo goed schrijven als hij had geschreven over die karavaan van wilde dieren. Hij is tachtig jaar geworden en nooit getrouwd en heeft zijn spaargeld nagelaten aan zijn nicht Honora, de enige dochter van zijn jongere broer Thaddeus.

Thaddeus was naar de Stille Oceaan vertrokken voor een reis die mogelijk bedoeld was als boetedoening. Hij en zijn vrouw Alice bleven er achttien jaar als zendelingen, deelden exemplaren van het Nieuwe Testament uit onder de bevolking, gaven leiding bij de bouw van koraalstenen kerken, genazen de zieken en begroeven de doden. Uiterlijk voldeden noch Thaddeus noch Alice aan het beeld dat de vrome zending gewoonlijk oproept. Op familiefoto's straalden ze je tegemoet – een knap, goedgehumeurd paar. Ze waren hun roeping toegewijd en in een van zijn brieven berichtte Thaddeus hoe hij op een avond in een prauw een eiland naderde waar naakte en beeldschone vrouwen hem opwachten met strengen bloemen. 'Wat een uitdaging aan mijn vroomheid,' schreef hij.

Honora werd op Oahu geboren en naar St. Botolphs gestuurd, waar ze werd opgevoed door haar oom Lorenzo. Ze kreeg geen kinderen. Ebenezer kreeg ook geen kinderen, maar Aaron gewon Hamlet en Leander. Hamlet had geen wettige nakomelingen; Leander trouwde Sarah Coverly en gewon Moses en Coverly, die we bij de optocht hebben gezien.

Meneer Pinchers paard galoppeerde zo'n honderd, misschien tweehonderd meter door Hill Street en zakte daarna, buiten adem, terug tot een zwaar stampende draf. Dikke Titus volgde de praalwagen in zijn auto, met de bedoeling de leden van de Vrouwenclub te redden, maar toen hij hen had bereikt zag het er allemaal zo vredig uit – als een plezierritje in een open rijtuig – dat hij keerde en terugreed naar het dorp om de rest van de optocht te zien. Het gevaar was geweken, voor iedereen behalve de merrie van meneer Pincher. De hemel mocht weten hoeveel ze van haar hart en longen, zelfs van haar wil om te overleven had gevergd. Ze heette Lady, pruimde tabak en was meneer Pincher meer waard dan mevrouw Wapshot en al haar vriendinnen bij elkaar. Hij hield van haar lieve karakter en bewonderde haar doorzettingsvermogen, en dat iemand een voetzoeker onder haar kont had afgestoken was een vernedering die hem deed beven van verontwaardiging. Wat moest er van de wereld worden? Het leek of heel zijn hart uitging naar de merrie en zijn tedere gevoelens zich over haar brede rug uitspreidden als een deken.

'Lady gaat naar huis,' riep hij over zijn schouder naar mevrouw Wapshot. 'Ze wil naar huis en ik ga haar niet tegenhouden.'

'Kunt u ons niet laten afstappen?' vroeg mevrouw Wapshot.

'Ik laat haar nu niet meer stoppen,' zei meneer Pincher. 'Ze heeft heel wat meer te verduren gehad dan jullie allemaal bij elkaar. Ze wil nu naar huis en ik ga haar niet tegenhouden.'

Mevrouw Wapshot en haar vriendinnen berustten in het nieuws dat ze gevangen zaten. Per slot van rekening was niemand van hen gewond geraakt. De waterkan was gebroken en de lessenaar omgevallen, maar de lessenaar was nog wel heel. Ze wisten dat Lady in Hewitt Street op stal stond, en dat betekende een tocht over de heuvel en vandaar achterom naar River Street; maar het was een mooie dag en een goede gelegenheid om van de zilte zeelucht en het zomerse landschap te genieten, bovendien hadden ze geen keus.

De oude merrie was begonnen de wagen Wapshot Hill op te trekken en vanaf die heuvel, boven de bomen uit, hadden ze een voortreffelijk uitzicht op het dorp in de vallei. In het noordoosten zagen ze de bakstenen muren van de tafelzilverfabriek, de spoorbrug en de sombere victoriaanse toren van het station. Dichter bij het dorp verrees een minder sentimentele toren – de unitarische kerk, gesticht in 1780. De klok sloeg het halve uur terwijl ze voortreden. Hij was gegoten in Antwerpen en had een prettige, heldere klank. Een tel later sloeg de klok van de Anglicaanse kerk (1870) het halve uur met een zwaarmoedig geluid dat klonk als een koekenpan. Deze klok kwam uit Altoona. Een eindje onder de heuveltop reed de wagen langs het charmante witte huisje van de oude mevrouw Drinkwine. Het houten hek bedolven onder rode rozen, de witte muren, het gevederde groen van de iepen, de punctuele kerkklokken – zelfs de lichte geur van de zee – moedigden deze reizigers aan om maar voorbij te gaan aan de veranderlijkheid van het leven, alsof een weldenkend mens beter kon vergeten dat mevrouw Drinkwine ooit garderobejuffrouw was geweest in een van de theaters van Lee

en J.J. Shubert en meer wist van de zelfkant van het leven dan Louis-Ferdinand Céline.

Maar het was, vanaf de top van Wapshot Hill, moeilijk om het dorp niet te bestrijken met een diep glanzend vernis van fatsoen en pittoreske charme – of anders niet te klagen over de neergang van een ooit zo bedrijvige haven, er niet op te wijzen dat de Grote Pispoeel nu Alder Vale heette en zeemanskroeg de Mariner's Jug inmiddels een tearoom was met de naam Grace Louise. Beneden hen was er schoonheid, ontegenzeggelijke, unieke schoonheid – fraaie gebouwen daar neergezet om stoere mannen te behagen – en er was ook verval – meer schepen in flessen dan op het water – maar waarom hierover getreurd? Naar het dorp omkijkend zouden we in de huid kunnen kruipen van een oorspronkelijke bewoner (met vrouw en kinderen in Cleveland) die naar zijn geboortedorp terugkeert voor het een of ander – een erfenis, de werken van Hawthorne of een footballtrui – en bij mooi weer door de straten wandelt. Wat zou het dat de smidse nu een schildersatelier is? Onze vriend uit Cleveland zou, in de schemer het dorpsplein overstekend, kunnen vaststellen dat deze neergang of verandering van karakter niets heeft veranderd aan zijn eigen mens-zijn en dat het, wie hij ook was – een man hier gekomen voor een erfenis of een dronken matroos op zoek naar een hoer – niet uitmaakte of zijn pad al dan niet werd verlicht door twinkelende kaarsen in tearooms; het maakte hem niet anders dan hij was.

Maar onze vriend uit Cleveland was maar een bezoeker – hij zou weer weggaan, en meneer Pincher en zijn passagiers niet. Over de heuveltop en voorbij het huis van mevrouw Drinkwine, strekte de westkant van het dorp zich beneden hen uit – boerenland en bossen en in de verte Parson's Pond, de vijver waarin Parthenia Brown zich had verdronken en waar het nu nutteloze ijshuis stond met zijn hellingbaan tot in het blauwe water. Ze konden vanaf dit hooggelegen land zien dat het dorp niet was omgeven door muren of wallen, maar terwijl de wagen langzaam de westkant van Wapshot Hill begon af te dalen en ze het huis van Reba Heaslip naderden, vroegen ze zich misschien toch af hoe Reba haar leven had kunnen leiden op een plek die niet ommuurd was. Wanneer Reba aan een vreemdeling werd voorgesteld, riep ze steevast uit: 'Ik ben geboren in het héilgdom der Vrijmetselaars.' Wat ze uiteraard bedoelde was dat de tegenwoordige vrijmetselaarstempel vroeger het huis van haar vader was geweest, maar zou ze met haar wild uithalende spreekwijze erg ver zijn gekomen in een stad als Chicago? Ze was een hartstochtelijk tegenstandster van vivisectie en streed vol overgave voor aanpassing of afschaffing van het kerstfeest – een feest dat in haar ogen rampzalige spilzucht, valse waarden en economische ontaarding propageerde en in stand hield. Op kerstavond combineerde ze haar passies en ging ze met de *carol singers* langs de deuren om pamfletten tegen vivisectie uit te delen. Ze was tweemaal gearresteerd door wat zij de 'fascistische politie' noemde. Ze had een wit huis zoals dat van mevrouw Drinkwine en er was een bord op haar deur gespijkerd: HIER WOONT EEN HEEL OUDE DAME DIE DE LAATSTE TIEN JAAR VAN HAAR LEVEN HEEFT GEGEVEN VOOR DE STRIJD TEGEN VIVISECTIE. VEEL VAN DE MANNEN IN HAAR FAMILIE ZIJN VOOR HUN VADERLAND GESTORVEN. HIER IS NIET WAARDEVOLS OF INTERESSANTS TE HALEN. GROET UW VLAG! ROVERS EN VANDALEN, GAAT AAN DEZE DEUR VOORBIJ! Het bord was verweerd en hing er al tien jaar en de dames merkten het nauwelijks nog op.

Op het gazon voor Reba's huis lag een roeiboort vol petunia's.

De westkant van Wapshot Hill afdalend met het volle gewicht van de wagen op de lamoenstokken, zocht de merrie traag en behoedzaam haar weg. Voorbij het huis van Reba was een stuk bos vol betoverende vlekken zonlicht en op hen allemaal, zelfs op meneer Pincher, had dit geboomte een verblijvende uitwerking, alsof het een herinnering was aan het paradijs – een vreugdevolle bevestiging van de schoonheid van het zomerse landschap – dit was immers het soort tafereel dat de meesten van hen in hun zitkamer aan de muur hadden hangen en toch was het geen foto of schilderij waar ze nu doorheen reden en die betoverende lichtvlekken over hen heen goldden. Het was allemaal echt en zij waren van vlees en bloed.

Voorbij het bos kwamen ze bij het huis van Peter Covell.

Peter was boer. Hij had een klein gemengd bedrijf – maïs, gladiolen, boter, aardappelen – en in het verleden had hij wat bijverdiend met het bouwen van stenen muren. Peter was een sterke man van een jaar of zeventig met roestig gereedschap, een vervallen schuur, kippen in de keuken en katten in de zitkamer; een robuuste vent die soms te veel dronk maar nooit grof in de mond werd, die stenen uit de grond had getrokken met een merrie ouder dan Lady en ze had gestapeld tot muren die het dorp zouden overleven, wat de toekomst ook brengen zou. Dam de rivier af om hem te laten overstromen tot een stuwmeer (wat zou kunnen gebeuren) en in de zomerse droogte zullen mensen in hun auto of vliegtuig stappen – dit speelt immers in de toekomst – om te kijken naar het patroon van Covells muren, die dan weer boven het zakkende water uitsteken; laat kreupelhout, jonge ahorns en struikwinde woekeren en vissers en jagers zullen, over de muren klauterend, zeggen dat dit ooit weiland moet zijn geweest. Zijn dochter Alice was nooit getrouwd, zo veel hield ze van haar vader, en zelfs nu nog liepen ze op zondagmiddagen hand in hand de heuvel op, met een telescoop bij zich om naar de schepen in de baai te kijken. Alice fokte collies. Aan het huis hing een bord: COLLIES TE KOOP. Wie wilde er nou collies? Ze had beter kinderen kunnen fokken of eieren kunnen verkopen.

Alle onverkochte collies blaften naar de langsrijdende wagen.

Voorbij de boerderij van Covell stroomde de Brown – een smalle beek met een overdekt houten bruggetje dat rommelde als de donder toen ze eroverheen reden. Aan de andere kant van het riviertje stond de boerderij van de Pluzinski's – een klein bruin huis met glazen ornamenten op de bliksemafleiders en twee stamrozen in de voortuin. De Pluzinski's waren hardwerkende buitenlanders die nogal op zichzelf waren, ook al had hun oudste zoon een studiebeurs gewonnen voor de Academy. Hun boerenbedrijf, strak rechtlijnig en geheel zelfvoorzienend, was het tegenovergestelde van Peter Covells bedoening, alsof ze zich, ondanks het feit dat ze geen Engels spraken, veel natuurlijker naar de vallei hadden gevoegd dan de oude Yankee.

Voorbij de Pluzinski's boog de weg naar rechts en konden ze de elegante Griekse portiek zien van het huis van Theophilus Gates. Theophilus was president-directeur van de Pocamasset Bank & Trust en als voorstander van rechtschapenheid en zuinigheid stond hij elke morgen zichtbaar voor iedereen voor zijn huis houtblokken te kloven alvorens hij naar zijn werk ging. Zijn huis was niet verwaarloosd maar moest wel nodig geveerd en dat was, net als dat kloven van hout, bedoeld om eerlijke sjofelheid boven spijziek vertoon te stellen. Op zijn gazon stond een bord met TE KOOP erop.

Theophilus had van zijn vader de nutsbedrijven van Travertine en St. Botolphs geërfd en die met veel winst verkocht. Op de dag dat de onderhandelingen waren afgerond, ging hij naar huis en zette dat bord op zijn grasveld. Het huis was natuurlijk niet te koop. Het bord was alleen maar bedoeld om geruchten in omloop te brengen dat hij de nutsbedrijven met verlies had verkocht, en zo zijn reputatie van een arme, sombere, godvrezende en overwerkte man in stand te houden. Nog één ding. Wanneer Theophilus gasten uitnodigde, werd van hen verwacht dat ze na het eten de tuin ingingen om verstoppertje te spelen.

Langs het huis van Gates rijdend zagen de dames in de verte het leien dak van Honora Wapshots huis in Boat Street. Honora zou zich niet laten zien. Honora was ooit voorgesteld aan de president van de Verenigde Staten en zijn hand op en neer zwingelend had ze gezegd: 'Ik kom uit St. Botolphs. U weet vast wel waar dat ligt. St. Botolphs is net een pompoentaart, zeggen ze. Geen bovenlaag...'

Ze zagen mevrouw Jones over haar tuinpad rennen met een vlindernet. Ze droeg een bultige jasschort en een grote strohoed.

Voorbij het huis van de familie Jones stond het huis van de Brewsters met nog een bord: ZELFGEBAKKEN TAARTEN EN CAKE. Meneer Brewster was invalide en mevrouw Brewster onderhield haar man en had haar twee zoons laten studeren van het geld dat ze met bakken verdiende. Haar zoons waren goed terechtgekomen, maar nu woonde de een in San Francisco en de ander in Detroit en kwamen ze nooit meer thuis. Ze schreven haar dat ze van plan waren met Kerstmis of Pasen te komen – dat de eerste reis die ze gingen ondernemen de reis naar St. Botolphs was – maar dan gingen ze naar Yosemite Park, naar Mexico City, zelfs naar Parijs, maar naar huis gingen ze nooit, nooit meer.

Bij de kruising van Hill Street en River Street sloeg de wagen rechts af langs het huis van George Humboldt, die bij zijn moeder woonde en oom Peepee Marshmallow werd genoemd. Oom Peepee stamde uit een geslacht van koene zeevaarders, maar was niet zo viriel als zijn voorvaderen. Kon hij, door hunkering en verbeelding, net zo'n verweerde kop krijgen als zij met hun passages door de Straat van Magellaan? Nu en dan, op zomeravonden, zwierf oom Peepee in zijn blootje door de tuinen aan de rivier. Zijn burens spraken hem hierop aan met niet meer dan ongeduld. 'Ga naar huis, oom Peepee, en trek wat kleren aan,' zeiden ze dan. Hij werd zelden gearresteerd en zou nooit naar een inrichting worden gestuurd, want zoiets zou afbreuk doen aan het unieke karakter van de gemeenschap. Zou iemand elders in de wereld iets voor hem kunnen doen wat zij in St. Botolphs niet konden?

Voorbij oom Peepee was in de verte huize Wapshot te zien en River Street, altijd al een romantisch plaatje, leek dat laat op de ochtend van deze feestdag des te meer. De lucht rook ziltig – de oostenwind wakkerde aan en zou het dorp aanstonds een bestaansreden, glans en ook een zekere treurigheid verlenen, want de dames die bewonderend naar de huizen en de iepen keken, wisten dat hun zonen zouden wegtrekken. Waarom wilden de jongeren weg? Waarom wilden de jongeren weg?

Meneer Pincher hield lang genoeg halt om mevrouw Wapshot van de wagen te laten klimmen. 'Ik ga u niet bedanken voor de rit,' zei ze, 'maar Lady bedank ik wel. Het was haar idee.' Zo was mevrouw Wapshot, en met een glimlach nam ze afscheid en liep bevallig het pad op naar de voordeur van haar huis.

Rosalie Young, die de Wapshots net zomin kenden als ik u ken, ging die ochtend op weg naar de kust – vroeg, heel vroeg, lang voor de optocht in St. Botolphs, een heel eind zuidelijker, op gang was gekomen. Haar vriendje stopte in zijn oude cabriolet voor de deur van het pension in de stad waar ze woonde. Mevrouw Shannon, haar hospita, keek door de ruitjes in haar voordeur naar de weggrijdende auto. De jeugd was voor mevrouw Shannon een bitter mysterie, maar vandaag werd dat mysterie nog vergroot door Rosalies witte jas en de zorg waarmee ze haar gezicht had opgemaakt. Als ze gingen zwemmen, had ze haar nieuwe witte jas niet aangetrokken, dacht de hospita, en als ze niet gingen zwemmen, waarom had ze dan een handdoek – een van mevrouw Shannons handdoeken – bij zich? Misschien gingen ze naar een bruiloft, naar een picknick van kantoor of een honkbalwedstrijd, of op bezoek bij familie. Het besef dat ze het niet te weten kon komen, stemde mevrouw Shannon treurig.

Maar het was voor een vreemde altijd moeilijk te raden waar Rosalie naartoe ging, zo hoog waren haar verwachtingen bij elk uitstapje. In de herfst zei haar vriendje soms tegen zijn ouders dat hij ging jagen en nam hij Rosalie – die onder geen enkel toezicht stond zodra ze het pension had verlaten – vervolgens mee voor een nacht in een motel aan de snelweg, en als hij haar dan op zaterdagmiddag kwam ophalen, droeg ze meestal een chrysant en een eikenblaadje op haar revers en had ze een koffertje bij zich met een plakplaatje van Amherst of Harvard erop, alsof ze alle genoegens van een footballweekend verwachtte: de wedstrijd, de thé dansant, de faculteitsborrel, het feest. Ze was nooit teleurgesteld noch voelde ze zich ooit uit de droom geholpen. Er was, als ze haar jas in het huisje ophing terwijl hij met een haardvuur het vocht probeerde te verdrijven, nooit een moment waarop de discrepantie tussen zo'n stiekeme nacht en de polonaise rond de doelpalen haar neerslachtig maakte, evenmin leek ze ooit het punt te bereiken waarop die discrepantie haar noopte die verwachtingen kritisch te bezien of bij te stellen. De meeste van haar verwachtingen draaiden om het studentenleven en terwijl ze de stad uitreden, begon ze te zingen. Populaire muziek ging rechtstreeks van de radio en de muziektent naar een potdichte plek in haar geheugen, met achterlating van een spoor van vrolijke, zij het ook eentonige en sentimentele liedjes.

De stad verlatend kwamen ze langs die overbevolkte stranden die nog binnen de stadsgrenzen liggen en zich, met enkele industriële onderbrekingen, vele kilometers naar het zuiden uitstrekken. Nu, midden op de ochtend, was het strandleven in volle gang en was die eigenaardige geur van braadvet en popcornboter sterker dan alle uitwasemingen van de Atlantische Oceaan die, ingesloten door de eilanden van een zinkende kust, een machtige en tegelijk droefgeestige aanblik bood. Duizenden halfnaakte badgasten onttrokken het strand aan het zicht of aarzelden kniediep in de oceaan alsof dit water even reinigend en heilig was als de Ganges, zodat die ontdeemde en naakte mensenmassa's, verspreid over kilometers kustlijn, deze feestdag, dit carnavalsrumoer, een ondertoon gaven van een pelgrimage waar Rosalie en haar vriendje evenzeer aan deelnamen als de duizenden die ze passeerden.